

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ГО Національна рада
з Охорони Здоров'я та Безпеки**

**Національна Рада
з охорони здоров'я та безпеки**

**СУЧАСНІ СТАНДАРТИ ПІДГОТОВКИ
З ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ
ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ,
ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНИХ СЛУЖБ
ТА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ**

*Матеріали
міжнародного круглого столу
16 червня 2022 року*

Одеса
Букаєв Вадим Вікторович
2022

УДК 614.88:351.74(477)
С916

Матеріали викладені у авторській редакції з незначними коректорськими правками.

Сучасні стандарти підготовки з домедичної допомоги
С916 працівників правоохоронних органів, оперативно-рятувальних служб та військовослужбовців : матеріали міжнародного круглого столу (м. Одеса, 16 червня 2022 року). Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2022. 96 с.

У збірнику представлені дослідження науково-педагогічних працівників, практичних працівників правоохоронних органів, ад'юнктів, слухачів, курсантів, студентів.

УДК 614.88:351.74(477)

© ОДУВС, 2022

**ДОМЕДИЧНА ПІДГОТОВКА, ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА
СЛУЖБОВОЇ-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, ОПЕРАТИВНО-
РЯТУВАЛЬНИХ СЛУЖБ ТА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ**

Мох Тетяна,
викладач кафедри ТСВФП
(Одеський державний університет
внутрішніх справ)

Ком'яга Анатолій,
старший викладач кафедри ТСВФП
(Одеський державний університет
внутрішніх справ)

Захист життя та здоров'я людини можна визначити як одну з найважливіших функцій держави. Конституцією України встановлено, що людина, її життя та здоров'я, честь і гідність, недоторканність та безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю (ст. 3). Саме Законом України «Про Національну поліцію» передбачено, що поліція зобов'язана, в тому числі, надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я.

Українське законодавство визначає конкретний перелік осіб, що зобов'язані надавати допомогу постраждалим, які знаходяться у невідкладному стані, тобто у стані, коли у людини раптово погіршилося фізичне або психічне здоров'я, яке становить пряму та невідворотну загрозу її життю та здоров'ю або оточуючих людей і виникає внаслідок будь-якої хвороби, травми, отруєння або інших внутрішніх чи зовнішніх причин. Така допомога здійснюється спеціально визначеними суб'єктами, які першими опинилися на місці події – території, приміщенні або будь-якому іншому місцезнаходженні людини у невідкладному стані на момент здійснення виклику екстреної медичної допомоги. Перший на місці події – це людина, що виконує основні маніпуляції для порятунку життя постраждалого з використанням мінімального набору обладнання або за його повної відсутності. Головне завдання першого на місці події – негайно розпочати процес надання невідкладної медичної допомоги тим, хто цього потребує.

Екстрена медична допомога – медична допомога, що полягає у здійсненні працівниками системи екстреної медичної допомоги відповідних невідкладних організаційних, діагностичних та лікувальних заходів, спрямованих на врятування і збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я.

Домедична допомога – невідкладні дії та організаційні заходи, які направлені на врятування та збереження життя людини у невідкладному стані та мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я, що здійснюються на місці події особами, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти основними практичними навичками з рятування та збереження життя людини, котра перебуває у невідкладному стані, та відповідно до закону зобов'язані здійснювати такі дії та заходи.

Особами, які зобов'язані надавати домедичну допомогу людині у невідкладному стані, є: рятувальники аварійно-рятувальних служб, працівники державної пожежної охорони, поліцейські, фармацевтичні працівники, провідники пасажирських вагонів, бортпровідники та інші особи, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти практичними навичками надання домедичної допомоги.

Національна поліція України (далі – поліція) – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом

забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку.

Завданнями поліції є надання поліцейських послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги.

Поліцейський зобов'язаний, в тому числі, надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я.

Перелік практичних навичок, якими повинен володіти працівник поліції з надання домедичної допомоги в екстремальних ситуаціях – визначення симптомів респіраторної та серцевої зупинки, проведення простих прийомів полегшення дихання, проведення штучного дихання, проведення зовнішнього масажу серця, основи підтримки життєдіяльності (відновлення роботи серця, дихання), визначення життєвих показників, оцінювання стану потерпілого за життєвими ознаками, видалення сторонніх предметів при обструкції дихальних шляхів, накладання «шийного коміра» та іммобілізація хребта, накладання різноманітних транспортних шин, витягання потерпілих з транспортних засобів(автомобільний транспорт), техніка накладання тугої пов'язки на рану, що кровоточить, техніка накладання джгута при ампутації кінцівок, проведення першої допомоги при опіках, відмороженнях, проведення простих прийомів рятування на воді, дотримання заходів безпеки під час роботи в небезпечних місцях.

У разі ненадання без поважних причин на місці події домедичної допомоги або необґрунтовану відмову у її наданні, поліцейські будуть нести дисциплінарну, адміністративну, кримінальну або цивільно-правову відповідальність.

Для здійснення кваліфікованої домедичної допомоги, поліцейські зобов'язані проходити відповідну підготовку та підвищення кваліфікації. У ході підготовки поліцейських вивчають:

- 1) етичні та медико-правові аспекти надання домедичної допомоги;
- 2) яким чином надавати домедичну допомогу, щоб виявити фактори, що загрожують життю, та усунути або зменшити їх негативний вплив на організм людини;

3) як оцінювати стан постраждалого, здійснювати первинний і вторинний його огляд, ґрунтуючись на принципах анатомії, фізіології, патофізіології та особливостях вікового розвитку людини;

4) як здійснювати серцево-легеневу реанімацію (СЛР), виконувати основи підтримки життєдіяльності;

5) як надавати допомогу постраждалим з невідкладними медичними станами або станами, що викликані факторами навколишнього середовища, як-от: загальне переохолодження, обмороження, перегрівання, опіки;

6) як надавати домедичну допомогу постраждалим з тупими травмами, проникаючими пораненнями черевини, пошкодженнями опорно-рухового апарату;

7) як вживати невідкладних заходів для зупинки кровотечі, накладати пов'язки;

8) як працювати з базовим медичним обладнанням, застосовувати підручні засоби;

9) принципи іммобілізації та евакуації постраждалих з транспортних засобів, запобігати пошкодженням хребта, особливо його шийного відділу;

10) як надавати допомогу вагітним та при пологах;

11) як накладати різноманітні пов'язки;

12) як надавати першу допомогу при опіках, обмороженнях;

13) дотримання заходів безпеки під час роботи у небезпечних місцях.

Підготовка та підвищення кваліфікації проводяться виключно на базі вищих медичних і фармацевтичних навчальних закладів I-IV рівня акредитації незалежно від форми власності та підпорядкування, навчально-тренувальних відділів центрів екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, навчально-тренувальних відділів Товариства Червоного Хреста, інших навчально-тренувальних підрозділів (далі – установи), які провадять діяльність відповідно до законодавства про освіту за програмами, затвердженими Міністерством охорони здоров'я України (далі – МОЗ) і погодженими з Міністерством освіти та науки України (далі – МОН).

Установи, на базі яких проводяться підготовка та підвищення кваліфікації, за рівнем матеріально-технічного забезпечення і підготовки викладачів повинні відповідати вимогам, установленим МОН.

Поліцейські після проходження навчання зобов'язані знати наступні алгоритми: надання домедичної допомоги постраждалим при раптовій зупинці серця; надання домедичної допомоги постраждалим при серцевому нападі; проведення серцево-легеневої реанімації з використанням автоматичного зовнішнього дефібрилятора; надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на пошкодження хребта; надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на травму голови (черепно-мозкова травма); надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на пошкодження живота; надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на інсульт; надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на травму грудної клітки; надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на перелом кісток кінцівок; надання домедичної допомоги постраждалим при рані кінцівки, в тому числі ускладненій кровотечею; надання домедичної допомоги постраждалим при травматичній ампутації; надання домедичної допомоги постраждалим при позиційному стисненні м'яких тканин; надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на шок; надання домедичної допомоги постраждалим при порушенні прохідності дихальних шляхів – обтурації стороннім тілом; надання домедичної допомоги при наявності декількох постраждалих; надання домедичної допомоги постраждалим при підозрі на гостре отруєння невідомою речовиною; надання психологічної підтримки постраждалим при надзвичайній ситуації; надання домедичної допомоги постраждалим з опіками; надання домедичної допомоги постраждалим з переохолодженням/відмороженням; надання домедичної допомоги постраждалим при утопленні; надання домедичної допомоги постраждалим при перегріванні; надання домедичної допомоги постраждалим при травмах та пошкодженнях очей; надання домедичної допомоги постраждалим при укусах тварин та комах; надання домедичної допомоги постраждалим при падінні з висоти; надання домедичної допомоги постраждалим при дорожньо-транспортних пригодах; надання домедичної допомоги постраждалим при ураженні електричним струмом та блискавкою; надання домедичної допомоги постраждалим при судомах (епілепсії); надання домедичної допомоги постраждалим без свідомості.

У літку 2015 року почала працювати нова патрульна поліція. Патрульних поліцейських, в ході першопочаткової підготовки, на досить високому рівні готували по вищезначеним вимогам і це дало

велику користь для суспільства. Щодня на території України патрульні поліцейські рятували і рятують життя та здоров'я людей, що знаходяться у невідкладному стані, при цьому інколи надають допомогу на рівні, що відповідає рівню медичного працівника.

Література

1. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 23.05.2022).

2. Про екстрену медичну допомогу : закон України від 05.07.2012 № 5081-VI // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17> (дата звернення: 23.05.2022).

3. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 23.05.2022).

4. Про затвердження Порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати домедичну допомогу : постанова Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 № 1115 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1115-2012-п> (дата звернення: 23.05.2022).

5. Про організацію навчання окремих категорій немедичних працівників навичкам надання першої невідкладної медичної допомоги : наказ М-ва охорони здоров'я України від 02.03.2009 № 132 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0445-09> (дата звернення: 23.05.2022).

6. Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах : наказ М-ва охорони здоров'я України від 06.06.2014 № 398 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-14> (дата звернення: 23.05.2022).

7. Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти : наказ М-ва охорони здоров'я України від 29.03.2017 № 346 // Міністерство охорони здоров'я України : офіц. веб-сайт. URL: http://old.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20170329_346.html (дата звернення: 23.05.2022).

ЗМІСТ

Альошин Д., Цвітайло О. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ДІЙ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ПРИ НАДАННІ ПЕРШОЇ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ	4
Бутенко В. АЛГОРИТМ НАДАННЯ ПЕРШОЇ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В БОЙОВИХ УМОВАХ У РАЗІ ПРОНИКАЮЧОГО ПОРАНЕННЯ БІЙЦЯ В ЧЕРЕВНУ ПОРОЖИНУ	6
Ветушинський В., Геращенко О. НАДАННЯ ПЕРШОЇ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ ДОРОЖНЬО- ТРАНСПОРТНІЙ ПРИГОДІ	9
Гаврищенко К., Бутенко В. НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В СЕКТОРІ ОБСТРІЛУ	12
Головко В., Трішин К. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ З ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ	14
Гондя А., Удренас Г. ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ ПРИ НАДАННІ ПЕРВИННОЇ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА	17
Гривцова В., Дьорова О. ОСОБИСТА БЕЗПЕКА ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ПРИ НАДАННІ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ	20
Дідик В., Носкова Т. ДОМЕДИЧНА ДОПОМОГА В УМОВАХ ВІЙНИ	22
Дьорова О. НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	25
Жеребко В., Жуковський С. НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ ПРОВЕДЕННІ БОЙОВИХ ДІЙ	27
Залевська І., ДОЦІЛЬНІСТЬ НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	29

Карпет'ян С., Трішин К. ПРАВИЛА НАДАННЯ ПЕРВИННОЇ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОТЕРПІЛИМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	33
Карпет'янц С., Коломієць Ю. ДОМЕДИЧНА ПІДГОТОВКА, ЯК АКТУАЛЬНЕ ПИТАННЯ ДЛЯ ОПЕРАТИВНО-ПОЛЬОВИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ.....	36
Кравченко А., Бахчеван Є. ТАКТИЧНА МЕДИЦИНА В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ.....	38
Конєв О., Геращенко О. НАДАННЯ ПЕШОЇ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ ПОТЕРПІЛИМ НА МІСЦІ ПОДІЇ	41
Легкодух С., Мох Т. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНИХ СЛУЖБ ТА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ СПЕЦІАЛЬНИМИ МЕДИЧНИМИ ЗАСОБАМИ ДЛЯ НАДАННЯ ПЕРШОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ.....	45
Михайлов Д., Конєв О. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ У ДЕЯКИХ КРАЇНАХ СВІТУ	48
Мох Т., Коломієць Ю. ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ПИТАНЬ НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ	51
Мох Т., Ком'яга А. ДОМЕДИЧНА ПІДГОТОВКА, ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА СЛУЖБОВОЇ-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНИХ СЛУЖБ ТА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	54
Нестеренко М., Дулгер В. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ.....	60